

T.C.
ESKİEHİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/203

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

STEYEN (DAVACI) : TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI
BİRLİĞİ (TMMOB)

VEKİLLER : AV. ZÜHAL SİRKEÇ OĞLU DÖNMEZ-AV.
EKREM ÖZTÜRK YILMAZ- AV. CÖMERT
UYGAR ERDEM-AV.MAHMUT FEVZ
ÖZLÜER
-UETS[16001-00858-92394]

KARŞI TARAF (DAVALI) : ÇEVRE VE EKİMLİK BAKANLIĞI

VEKİL : HUK. MÜHÜR. V. G ZEM GENÇ (Aynı Yerde)

MÜDAHİLİLER (DAVALI YANINDA) : 1- ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş. GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

VEKİL : AV. ESRA GÖKÇE (Aynı Yerde)

2- ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI

VEKİL : HUK. MÜHÜR. AV. NAZLI CANDANGÜLSÜN
(Aynı Yerde)

STEMİN ÖZETİ : Davacı meslek odası tarafından; Eskişehir ili, Tepebaşı ilçesi, Kozlubel, Beyazaltın, Kızılcıcaören, Aşağıpınar ve Gündüzler mevkiilerinde Elektrik Üretim A.Ş. tarafından kurulması planlanan "Alpu Termik Santrali ve bu santrale kömür sağlayacak olan rezerv alandaki yeraltı madeni işletmesi ile Kül Düzenli Depolama Tesisi Projesi" ile ilgili olarak Çevre ve Ekimcilik Bakanlığı tarafından verilen 06.03.2018 tarihli "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının; kamu yararına ve bilimsel gereklere aykırı olduğu, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olmaları sebebiyle bu davayı açmakta ehliyetli oldukları, nihai çed raporu hazırlanmasında görev alan personel tablosundan özel formata aykırı olarak görevlendirme yapıldığının anlaşılması, zira hazırlık sürecinde hidrojeoloji, ziraat ve harita mühendisinin bulunmadığı, bu haliyle raporun idare tarafından iade edilmesi gerekirken, iade edilmeyerek onaylandığı, projenin etkilerinin bütüncül olarak değerlendirilmesi gerekirken farklı çed süreçlerinin işletildiği, çed raporu ile nihai çed raporu arasında çelişkili ifadeler bulunduğundan, madenin hangi kömür ocağından çıkarılacağına ilişkin belirsizlik olduğu, mevzuata aykırılık nedeniyle sürecin derhal sonlandırılması gerekirken devamına yönelik işlemler tesis edildiğinden, Yüksek Planlama Kurulunun, iktisadi devlet teklifli olan Türkiye Kömür İşletmeleri bünyesinde olan bir sahayı, başka bir iktisadi devlet teklifli olan Elektrik Üretim A.Ş.'ye devrine ilişkin herhangi bir yetkisinin bulunmadığı, geçerliliği konusunda ihtilaf bulunan 1 Toprak Koruma Kurulunun 02.01.2018 tarihli kararının çed raporuna esas alındığı, büyükova koruma alanı olan Alpu Ovası'nın amacı dışında kullanımına ilişkin kamu yararı kararı alınmadığı, enerji üretim alanı sınırlarının plana aktarılması gerektiğinden, dava konusu yerle ilgili nazım imar planı yapılması gerekirken henüz yapılmamış olduğu, proje kapsamında madencilik faaliyeti

T.C.
ESKİEHİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/203

yapılacak alanın arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde kaldığı, çalışmaları sırasında bu alanlara zarar verileceği, kül, atık kimyasallar ve dumanın toprağı nasıl etkileyeceği konusunda inceleme yapılmadığı, Beyazaltın Köyünde topluluğa tırma projesi yapıldığı, fakat santralin bu yerlere vereceği zarardan söz edilmediği, bölgedeki hayvancılık faaliyetlerinin zarar göreceği, santralde tonlarca atık su oluşacağı, oluşan bu suyun çevreye zarar vereceği, dava konusu yerde bulunan DS'ye ait sulama projesine ilişkin yeterli bir açıklama yapılmadığı, kül depolama sahasının lületağı ocaklarının üzerine denk geldiği, dolayısıyla dünya mirası niteliğindeki lületağı rezervlerinin zarar göreceği, madencilik yapılan alanlarda susuzla tırma yapılacağından bahsedilmemiş olup, haliyle bu durumun bölgedeki sulu tarımı etkilemesinin kaçınılmaz olduğu, sahanın kuzeybatısında aktif fay hatlarının yer aldığı, fakat raporda bu konuda yeterli bir inceleme yapılmadığı, termik santralin atık suyunun nereye de arıtılabileceği konusunda bilgi verilmediği, elektrik üretimi sonrası iletim hatlarının yaratacağı çevresel etkilerin raporda değerlendirilmediği, tesisin bacasından ne miktarda zararlı gaz çıkacağına ilişkin bir inceleme yapılmadığı, Ekim ve Kasım 2017 dönemlerine ait yapılan hava kalitesi modellemesinin yetersiz olduğu, raporda toprak ve su kirliliğine ilişkin kümülatif bir değerlendirme yapılmadığı, ülkemizde enerji ihtiyacının bulunmadığı, aksine arz fazlasının olduğu, 2017 yılı itibarıyla üretimin tüketimi rahatlıkla karşıladığı, projenin geri dönülemez çevresel yıkımlara ve insan sağlığı üzerinde onarılması imkansız zararlara sebebiyet vereceği, dolayısıyla kamu yararı olmadığı, bu durumun hukuk devletinin tanımı ile bağdaşmayacağı iddia edilerek işlemin iptali ve üçüncü kez yürütmesinin durdurulması talep edilmektedir.

SAVUNMA ÖZETİ

: Usul bakımından davanın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına ve Elektrik Üretim Anonim Şirketine ihbarının gerektiği, esas yönünden ise; proje ile ilgili ÇED süreci için özel bir komisyon oluşturulduğunu, komisyonun inceleme ve de değerlendirmelerini yaparak tutanak altına aldığı, süreçle ilgili yöre halkının bilgilendirildiği, raporu hazırlayanlar arasında ziraat mühendisinin bulunduğu, elektronik imzaya sahip harita mühendisinin bulunmadığı, hidrojeoloji mühendisi yerine ise jeoloji mühendisinin görevlendirildiği, enerji iletim hattının bu raporun kapsamına alınmadığı, termik santralde ham madde olarak kullanılacak kömürün Alpu-B sektörü rezerv alanından çıkarılacağı, bu sahada kapalı işletme usulü ile çalışılacağı, projeye ilgili Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun herhangi bir olumsuz görüşünün bulunmadığı, sadece bölgede bir adet arkeolojik alanın bulunduğu, onun dışında herhangi bir kültür varlığına rastlanmadığını belirtildiği, söz konusu tescilli bölgeye zarar verilmeden çalışılacağı, proje alanına ilişkin 14.08.2017 tarihli ve 1940 sayılı Bakan Oluru ile kamu yararı kararının alındığı, bölgedeki tarım arazileriyle ilgili olarak Eskişehir İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından, tarımdışı amaçla kullanıma ilişkin olumlu karar verildiği, santralde Ultra Süper Kritik yakma teknolojisinin kullanılacağı, baca gazında uçucu külleri tutmak için elektrostatik filtre kullanılacağı, sürekli emisyon ölçümlerinin yapılacağı, bölgenin genelde geçirimsiz toprak yapısına sahip olduğu, proje sahasında ömrünü tamamlamış veya üretimi devam eden lületağı ocaklarının bulunduğu, çalışmaları sırasında bu taraflara rastlanması halinde muhafaza edilip ilgili yerlere teslim edileceği, gerekmesi halinde susuzla tırma yapılarak kömür üretiminin yapılacağı, drene edilen suyun gerekli izinler alınarak tarım alanlarında kullanılacağı, bölgede 7 adet yeraltı suyu sulama kooperatifinin bulunduğu, bu tesislere ait yatırım bedellerinin ilgili yerlere ödeneceği, proje sahasına denk gelen fay hatları için ilgili

T.C.
ESKİEHİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/203

yönetmelik hükümlerine riayet edileceği, santralde soğutma sistemi olarak ıslak tip do al çeki li sistemin kullanılacağı, santrale gerekli suyun Gökçekaya Hidroelektrik Santralinden temin edileceği, su kaynakları için DS 3. Bölge Müdürlü ünden gerekli izinlerin alınacağı, atık suların gerekli filtrelerden geçirildikten sonra Porsuk Çayına aktarılacağı, ÇED raporunun tam ve yeterli olduğu, mevzuata ve kamu yararına uygun olduğu belirtilerek yürütmenin durdurulması isteminin ve davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHAL TARAFLAR

SAVUNMA ÖZETİ : Dava konusu projeye yerli kaynaklara dayalı elektrik üretimi artırılarak dı a ba ımlılı ın azaltılmasının hedeflendiği, bu çerçevede yeniden yapılanma sürecinin ba latıldığı, çevresel etkilerin azami oranda dikkate alınacağı, kurulacak santralde dola ımlı akı kan yatak yakma teknolojisi ile süperkritik buhar kazanlı sistemin kullanılacağı, bu sistemin dünyaca kabul görmü bacı gazı arıtmalı bir sistem olduğu, verimli üst örtünün yok olmasının söz konusu olmadığı, nihai ÇED raporunun özel formata uygun olarak hazırlandı, raporda bütüncül yaklaşımın tercih edildiği, ÇED raporunun ilk hali ile nihai hali arasında birtakım düzeltmeler yapıldığı, bu durumun bir çeli ki te kil etmeyeceği, bölgede santral için alternatif bir alanın bulunmadığı, tarım alanlarının amaç dı ı kullanımı için yetkili kurullardan gerekli izinlerin alındığı, santralde kullanılacak suyun atık su arıtma i lemlerinden sonra çe itli i lemlerde de erlendirileceği, büyük çapta bir yeraltı suyu kullanımının olmayacağı, çalı malar sırasında lüle ta ı rezervi bulunması halinde çıkartılıp yetki kurumlara teslim edileceği, kömür tüketimli termik santrallerin dünyanın birçok ülkesinde hala kabul gördü ü ve aktif bir ekilde kullanıldığı, i letim sürecinde emisyon de erleri ile hava kalitesinin online olarak Bakanlık tarafından izlenmesi suretiyle canlı/ cansız tüm varlıkların korunmasının amaçlandı, santralden çıkacak atık suyun bir kısmının bölgedeki seralarda ve hayvancılık faaliyetlerinde kullanılacağı, ülkemizin enerjide dı a ba ımlılı ı dü ünüldü ünde projede üstün kamu yararı olduğu hususunun anla ılacağı belirtilerek yürütmenin durdurulması isteminin ve davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Eski ehir 1. dare Mahkemesi'nce yürütmenin durdurulması istemi hakkında gereği görü üldü:

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında idari mahkemelerin, idari i lemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması artlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilecekleri hükme ba lanmıştır.

Aynı Kanun'un 20/A maddesinin 2.fıkrasının (e) bendinde "Yürütmenin durdurulması talebine ili kin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Mahkememizin 15/04/2019 tarihli ara kararında "*gerek dava konusu projenin sınırları içerisinde yer alan tarım alanlarının tarım dı ı amaçla kullanımına ili kin alınan kararın iptali istemiyle Mahkememizin E:2018/265, E:2018/494 esasına kayden açılan davalarda verilecek olan kararın, gerekse de projenin kapsamı ı*

T.C.
ESK İH R
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/203

alanla ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca 26.09.2017 tarihinde onaylanan 1/100.000 ölçekli Eskişehir ili Çevre Düzeni Planı de i ikli inin iptali istemiyle Mahkememizin E:2017/897, E:2018/41, E:2018/355 esaslarına kayden açılan davalarda verilecek olan kararların bakılmakta olan davanın da sonucunu etkileyebilecek nitelikte oldu u" gerekçelerine yer verilmek suretiyle bekletme kararı verildi i, keza kararda esas sayısı verilen dava dosyalarında da aynı tarihli ara kararında; "Danı tay 10. Dairesinin E:2018/442 sayılı dosyasında verilecek olan kararın, bakılmakta olan davanın da sonucunu etkileyebilecek nitelikte oldu u anla ıldı ndan..." gerekçesine yer verilerek bekletme kararı verildi i görüldükten sonra davacı tarafın yürütmenin durdurulması istemi üzerine Mahkememizin 14/05/2020 tarihli ara kararıyla Danı tay 10. Dairesinin E:2018/442 sayılı dosyasının akıbetinin soruldu u, gelen cevabi yazıdan ise; yargılamanın derdest oldu u, davanın esası hakkında henüz bir karar verilmedi i görülmektedir.

Bu durumda; Danı tay 10. Dairesinin E:2018/442 sayılı dosyasının esası hakkında bir karar verildikten sonra, davacı tarafından yürütmenin durdurulması isteminin gerekçesi olarak Mahkememize sunulan Danı tay dari Dava Daireleri Kurulu'nun 13/11/2019 tarih ve E:2019/2070, K:2019/5524 sayılı kararı da dahil olmak üzere, bakılan uyu mazlı a ili kin tüm yargılamalar göz önünde bulundurulmak suretiyle uyu mazlı ın esası hakkında bir karar verilece i açıktır.

Açıklanan sebeplerle; olayda yukarıda anılan kanun hükmünde öngörülen artların birlikte gerçekleşmedi i anla ıldı ndan, **yürütmenin durdurulması isteminin reddine**, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesinin 2.fıkrasının (e) bendi uyarınca **itiraz yolu kapalı olmak üzere**, 04/06/2020 tarihinde oy birli iyle karar verildi.

Ba kan
RAFET TÜRKSOY
101847

Üye
CANER C HANG R
182208

Üye
B LGE ULUKANLIG L
BA AT
182336